

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію **Браславця Олексія Юрійовича**

**«Державне регулювання економічними інтересами учасників
податкового процесу в національному господарстві»,**

представленої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи та її зв'язок з напрямками науково-дослідної роботи. Економічне зростання як процес, що супроводжує економічний розвиток, є наслідком взаємодії вітчизняних підприємств, що повинні створювати міцну виробничу базу за участю інвестованого капіталу, та держави, що має стимулювати підприємства до активної інвестиційної діяльності за рахунок виваженої податкової політики. В свою чергу, проблема формування ефективної податкової політики держави є надзвичайно актуальним, важливим і проблематичним питанням державного регулювання. З макроекономічної точки зору податки є сильним важелем впливу на масштаби та темпи розвитку економіки, інтенсифікації підприємництва, поліпшення суспільного добробуту, підвищення благоустрою населення, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження, оскільки ефективність державного регулювання національною економікою безпосередньо залежить від позиційного характеру функціонального прояву податків у контексті реалізації економічних інтересів суб'єктів податкових відносин та пріоритетів держави щодо розвитку суспільства.

Мету дисертаційної роботи досягнуто. Здійснено обґрунтування теоретико-методичних підходів і розроблено практичні рекомендації щодо державного регулювання економічними інтересами учасників податкового процесу в національному господарстві.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами та темами. Значимість проведеного дослідження підтверджується зв'язком із науково-дослідною роботою ВНЗ «Національна академія управління» за темою «Інноваційно-інвестиційні чинники сталого соціально-економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0116U003934), яку виконано за участю дисертанта в частині розробки концепції гармонізації інтересів учасників податкового процесу та представлено напрямки вдосконалення

механізму державного регулювання інтересами учасників податкового процесу.

Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У вступі чітко визначені мета, об'єкт і предмет дослідження, наукова новизна та практична значимість одержаних результатів. Заслуговує на увагу коло окреслених у вступі завдань.

Мета і завдання знайшли розв'язання у роботі на належному рівні, що дозволило дисертанту одержати низку нових результатів, які відображають особистий внесок автора. Практичне значення одержаних результатів підтверджено довідками про їх впровадження.

Основні теоретичні положення, висновки та пропозиції, викладені в дисертації, знайшли відображення у достатній кількості публікацій у наукових публікаціях, зокрема 3 монографії (у співавторстві), 8 статей у наукових фахових виданнях, в тому числі 1 стаття у виданні, індексованому міжнародною наукометричною базою «Scopus», та 4 публікації у збірниках всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій.

У дисертації здійснено теоретичне обґрунтування та запропоновано розв'язання наукового завдання, що полягає у розробці науково-методичних засад і практичних рекомендацій щодо державного регулювання економічними інтересами учасників податкового процесу в національному господарстві.

Загалом дисертаційна робота і автореферат добре структуровані, виклад матеріалу характеризується достатньою аргументацією висновків та логічною послідовністю поданого матеріалу. Дисертант оперує відповідним термінологічним апаратом. Роботу виконано згідно з вимогами до оформлення наукових праць. Структура і зміст дисертаційної роботи повністю відповідають поставленим у дослідженні завданням відповідно до мети. Ступінь наукової обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації з погляду сучасних науково-теоретичних досліджень та питань практичної реалізації, є достатнім. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертаційної роботи.

Ознайомлення зі змістом дисертації, авторефератом та науковими публікаціями Браславця О.Ю. надає підстави для визнання того, що теоретико-методологічні положення, а також висновки і практичні рекомендації, сформульовані дисертантом, є достовірними.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи. На основі детального вивчення поданої до захисту дисертації Браславця О.Ю. «Державне регулювання економічними інтересами учасників податкового процесу в національному господарстві», автореферату дисертації та опублікованих за темою дослідження наукових статей та праць апробаційного характеру, можна стверджувати, що дослідження містить сукупність наукових положень, висновків і рекомендацій, які відзначаються науковою новизною, і практичною цінністю, серед яких особливої уваги заслуговують наступні.

Так, зокрема, заслугове на позитивне схвалення проведений здобувачем ґрунтовний історично-ретроспективний аналіз теоретичних основ податкового процесу, результати якого дозволили здобувачу здійснити класифікаційний розподіл економічних інтересів за ознакою носія інтересів (тобто, за суб'єктами) на приватні і публічні та надати авторське визначення економічної категорії "податковий інтерес платника податку" (підрозділ 2.1).

Заслугове на увагу теоретичне визначення податкового процесу, під яким автор розуміє регламентовану нормами права діяльність, пов'язану з державним нормативно-правовим регулюванням податків, адмініструванням податків та контролем за їх справлянням, податковим провадженням, вирішенням суперечок та протиріч між учасниками податкового процесу. Ми погоджуємось з думкою дисертанта, що таке визначення податкового процесу надає можливість запропонувати методику регулювання економічних інтересів учасників податкового процесу та визначити напрями вдосконалення захисту інтересів платників податків.

Варто відзначити запропонований автором методичний підхід виявлення чинників, що деформують базу оподаткування, та оцінювання регуляторного впливу оподаткування шляхом введення показників «коефіцієнт деформації бази оподаткування» (окремо при розрахунку податку на доходи фізичних осіб і податку на прибуток підприємств). Заслуговують на увагу запропоновані методики окремо для фізичних осіб - зіставлення величини бази оподаткування, обчисленої з урахуванням податкової знижки у розмірі прожиткового мінімуму чи мінімальної заробітної плати та бази оподаткування, обчисленої відповідно до чинних нормативно-правових актів; та окремо для юридичних осіб - запропоновано зіставлення податкової бази, визначеної у розмірі фінансового результату, та бази оподаткування, обчисленої відповідно до чинних нормативно-правових актів (підрозділ 2.3.). Погоджуємося із автором, що такий новий методичний підхід дозволить

надавати якісну та кількісну оцінку стану регуляторного впливу на податкові інтереси платників податків на стадії податкового провадження.

Вагомий науковий внесок у вирішення окресленої у дисертаційній роботі проблеми вбачається у розробленому автором науково-методичному способі обчислення суб'єктами малого підприємництва коефіцієнта ефективності використання стандартного або спеціального режиму оподаткування з використанням показника рентабельності діяльності платника податків та з урахуванням рівня номінальних процентних ставок податків при стандартному та спеціальному податкових режимах (підрозділ 2.3), який надає можливість платникам податків – суб'єктам малого підприємництва самостійно ухвалювати рішення щодо захисту своїх податкових інтересів шляхом вибору більш ефективного режиму оподаткування, що підтверджується апробаційними розрахунками

Науково-практична значимість результатів дослідження.

Теоретичне та практичне значення представленої дисертаційної роботи є обґрунтованим. Результати дослідження, методичні й практичні рекомендації отримані в процесі виконання дисертації, підтверджено довідками про впровадження в практичну діяльність органів державної влади, інституцій, організацій та підприємств.

Практична значимість одержаних результатів також відображена в діяльності ГО «Міжнародна академія інформатики» (довідка №2621-04/04 від 14.04.2021 р.), де враховано пропозицій для органів державної влади щодо програми зі сприяння здійсненню інноваційної діяльності у сфері інформатики та процесах діджиталізації суспільства на 2021-2022 роки.

Основні теоретичні висновки та науково-практичні рекомендації впроваджено в освітній процес ВНЗ «Національна академія управління» під час викладання дисциплін «Податковий менеджмент», «Бюджетування податків та зборів на підприємстві» (акт від 15.04.2021 р.).

Повнота викладу в публікаціях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Наукові результати, представлені в роботі, отримано автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використовуються лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача, про що вказано в переліку наукових праць. Повнота викладу основних результатів дисертаційної роботи відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України

щодо публікацій основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Зауваження до змісту й оформлення дисертаційної роботи. Зазначаючи змістовність поданої до захисту дисертації, обґрунтованість її основних положень, висновків і рекомендацій, не можна водночас залишити без уваги і певні зауваження та дискусійні положення.

1. У Розділі 1 доцільно було б більш чітко окреслили проблемне коло дослідження, оскільки назви розділу та підрозділів не повною мірою відображують глибину завдань, вирішених автором в даному розділі дисертаційної роботи.

2. Потребує додаткового пояснення вибір автором методу ретроспективного аналізу для дослідження стану забезпечення економічних інтересів учасників податкового процесу в законодавстві та практиці оподаткування в Україні, зокрема питання обґрунтування вибору суб'єкта оподаткування (підрозділ 2.1)

3. Потребує уточнення зміст наукового результату щодо подальшого розвитку організаційного механізму фінансової відповідальності державної податкової служби за завдання матеріальної шкоди платникам податків, в якому автором пропонується встановити персональну фінансову відповідальність працівників державної податкової служби, що, на думку автора, дозволить створити економічній інструментарій відновлення балансу інтересів учасників податкового процесу.

4. Наукові результати стосовно удосконалення понятійно-категоріального апарату теорії оподаткування в частині визначення дефініції «податковий інтерес платника податку» та використання дефініції «квазі-корпоративний інтерес» доцільно було б розмежувати та пояснити окремо, на основі чого їх обґрунтовано та яку цінність вони становлять за умови їх практичної реалізації.

5. Робота значно виграла б, якби у підрозділі 3.3. автором був би запропонований та обґрунтований механізм захисту інтересів платників податків, який врахував би запропоновані автором напрями вдосконалення форм захисту інтересів платників податків.

Зазначені положення і зауваження є предметом наукової дискусії і не тільки не знижують загального позитивного враження від дисертаційної роботи, а й підтверджують її високий науковий рівень, практичну цінність дисертаційної роботи, та не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження.

Загальний висновок. Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою, авторефератом, опублікованими працями дозволяє зробити висновок, що дослідження О.Ю. Браславця на тему «Державне регулювання економічними інтересами учасників податкового процесу в національному господарстві» виконане з урахуванням актуальності теми. Дисертація є одноосібно виконаною кваліфікаційною працею, що містить нове розв'язання конкретного науково-практичного завдання, що полягає у поглибленні науково-методичних засад і практичних рекомендацій щодо державного регулювання економічними інтересами учасників податкового процесу в національному господарстві.

Представлені наукові результати дисертаційної роботи, які мають теоретичне обґрунтування, пройшли експериментальну перевірку, прикладне впровадження, дозволяють дійти висновку, що дисертація Браславця Олексія Юрійовича на тему «Державне регулювання економічними інтересами учасників податкового процесу в національному господарстві» за своїм змістом, теоретичним обґрунтуванням, новизною наукових результатів є самостійною, завершеною науковою працею, яка за назвою, метою та завданнями, об'єктом та предметом, структурою дослідження, представленими науковими розробками відповідає паспорту спеціальності 08.00.03. – економіка та управління національним господарством, та вимогам пп. 9 та 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24.07.2013 р. із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №607 від 15.07.2020 р., що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, а її автор Браславець Олексій Юрійович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03. – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри маркетингу та
комунікаційного дизайну
Київського національного
університету технологій та дизайну
доктор економічних наук, доцент

Ю.В. Костинець